

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš: enostolpna m m vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Plačano do:

Licealna knjižnica

Pavšalni franko.

Uredništvo:

Ljubljana, ulica 1/A. Telefon 380.

Uprava:

g 8. Telefon 44.

pisi se ne vračajo.

em je priložiti znamke
za odgovor.

Seja narodne skupščine.

KRŠITEV TRIANONSKE POGODBE PO MADŽARIH, ZAŠČITA
REŠKE KONSTITUANTE, ZUN. MINISTER NAPOVEDUJE GOVOR,
GRŠKE ŠIKANE.

Beograd, 23. jun. (Izv.) Ob desetih dopoldne je otvoril predsednik dr. Ivan Ribar današnje sejo narodne skupščine. Po odpravljenih formalnostih so posl. Deržič, Brandner, Jeremić in Miletić vprašali predsednika, zakaj ne odgovorijo ministri na posamezne interpelacije. Dr. Ribar je obljubil vprašalcem, da bo zadevo pri posameznih ministrih popospešil. Posl. Pušenjak (Jugosl. klub) je vprašal predsednika, zakaj se med poslance ne razdeljuje stenografski zapisniki sej. Predsednik mu je odgovoril, da je iskati vzrok v zastoji državne tiskarne in da bo v tej stvari interveniral. — Na dnevnem redu današnje seje je bila razprava o poročilu finančnega odbora o prejemkih in izdatkih proračuna za leto 1922. Zaradi velikega števila vprašanj poslancev na posamezne ministre je mogla zbornica preiti na dnevni red šele zelo pozno. Najprej je vprašal demokrat Angjelinović ministra za zunanje stvari o kršitvi trianonske mirovne pogodbe s strani Madžarske. Minister je odgovoril, da vlada pač ve za nekatere kršitve trianonske mirovne pogodbe po Madžarih, vendar zagotavlja poslanca, da je jugoslovanska vlada vkrnila vse potrebno, kar ji je bilo mogoče na podlagi mirovne pogodbe, da se

v bodoče take kršitve onemogočijo. Na drugo vprašanje posl. Angjelinovića glede zaščite konstituante svobodne reške države je izjavil dr. Ninčić, da obžaluje, da v tem trenutku ne more dati vseh pojasnil, kakor bi to sam želel. Rekel je, da je vlada vodila pogajanja v Genovi z zastopniki italijanske vlade. Ta pogajanja so dovedla do gotovih sklepov, ki nudijo možnost, da bodo med Jugoslavijo in Italijo v kratkem vsa sporna vprašanja stavljena z dnevnega reda, ki so doslej onemogočala odnošaje prijateljstva in dobrega sosedstva med obema sosednjima državama. Minister je izrazil upanje, da bodo ta vprašanja v svojih podrobnostih te dni rešena v pogajanjih z zastopniki italijanske vlade in da bo tekom proračunske debate podal daljši ekspezo o zunanji politiki države. Posl. Jovan Čirković je vprašal ministra o postopanju grških oblasti napram jugoslovanskim državljanom v Solunu. Minister dr. Ninčić je odgovoril, da grške oblasti v resnici delajo gotove težkoče pri vidiranju in izdajanju potnih listov našim državljanom v Solunu. V vsakem znanem slučaju se je vlada pritožila in je imela navadno uspeh.

Interpelacija o rapalski pogodbi.

INTERPELACIJA O NAŠEM ŽIVLJU V ISTRI, JASNE IN NEJASNE
TOČKE RAPALLSKE POGODBE, NAŠI UJETNIKI, RUSKO POSLANIŠTVO.

Poslanci Juraj Kučič in tovariši so vprašali ministra zaradi dogodkov in položaja našega življa v Istri. Zunanji minister je odgovoril, da bo tudi to zadevo omenil v svojem ekspezu, ki ga poda v par dneh. — Poslanec Ante Frančić je vprašal ministra glede Jugoslovancev, ki se še nahajajo v italijanskem ujetništvu. Minister dr. Ninčić je odgovoril, da se po uradnih sporočilih iz Rima ni dal ugotoviti niti en slučaj, da bi se še kak jugoslovanski državljan nahajal v ujetništvu v Tripolisu ali Italiji. — Nato je minister dr. Ninčić odgovoril na vprašanje poslanca Izmajla Stojića o pogajanjih z Italijo z ozirom na rapalsko pogodbo. Minister je ponovil, da bo z začetkom prihodnjega tedna podal obširno ekspezo o zunanji politiki, ki bo obenem tudi odgovor na vprašanje poslanca. Na opombo poslanca Stojića, zakaj se je naša vlada pogajala z Italijo zaradi izvedbe rapalske pogodbe, ko so vendar njene določbe jasne in precizne, je odgovoril minister: O onih določbah rapalske pogodbe, ki so jasne in precizne, se z Italijo nismo pogajali, ampak le o onih točkah, ki niso jasne. Žal pa so skoraj vse one določbe pogodbe, ki so ugodne za našo državo. — Dr. Ninčić je odgovoril potem na vprašanje poslanca Miloša Moskovljevića o ujetništvu jugoslovanskih državljanov v Turčiji in je rekel, da po uradnih podatkih naših zastopnikov v Carigradu in Smirni ni znan noben slučaj, da bi se kak jugoslovanski državljan nahajal v ujetništvu v Mali Aziji. — Minister za zu-

nanje posle je odgovoril zatem na vprašanje socialnega demokrata Etbina Kristana o ruskem poslaništvu v Beogradu in je rekel, da se v Beogradu v resnici nahaja tako poslaništvo, ki pa ne zastopa oficijelne Rusije. Pripomnil pa je takoj, da to ni samo pri nas, ampak da so taka poslaništva skoraj po vsej Evropi in da Jugoslavija nima vzroka, delati v tem pogledu izjeme, ako skoraj nobena država ni odpravila takega poslaništva. (Klici pri socialnih demokratih: »Koga zastopajo ta poslaništva? Čakajo na carja!«) Minister je nadaljeval, rekoč, da se naziranja v posameznih državah v Evropi glede odnošajev do Rusije menjajo s položajem Rusije in da zaradi tega ne more reči, kako stališče bo vlada zavzela v tem vprašanju v bližnji bodočnosti, ker je vse to odvisno od izprememb in evolucije, ki se razvija v Rusiji. Od tega torej bo odvisno stališče jugoslovanske vlade, in sicer ne samo v tem konkretnem slučaju, ampak politika naša države do oficijelne Rusije sploh. — Poslanec Kristan je odgovoril, da se ne more zadovoljiti s takim odgovorom, ker je minister priznal, da se v Beogradu nahaja rusko poslaništvo, da pa ni odgovoril, katero vlado zastopa to poslaništvo. Opomnil je takoj, da s tem ni zahteval od ministra, naj vzpostavi diplomatske stike z boljševiško vlado, ker ne gre tako daleč. Rekel pa je, da ima narodna skupščina pravico zahtevati od vlade, da likvidira razmerje, ki je nemogoče, kakor je to storila tudi Amerika in druge države.

KONGRES DRUŠTEV ZA ZVEZO NARODOV, POROČILO O DRŽAVNEM PRORAČUNU.

Minister dr. Ninčić je odgovoril potem na vprašanje narodnega socialista Antona Brandnerja o nastopanju jugoslovanskih delegatov na kongresu združenja lig zveze narodov v Pragi in je rekel, da Jugoslavija sploh ni imela oficijelnih zastopnikov v Pragi, ker je bil to kongres mednarodne zasebne družbe. Take družbe so pri nas in v vseh drugih državah brez zveze z vlado. Minister je zahteval podrobno poročilo in čim ga prejme, bo podal narodni skupščini vse potrebne podrobnosti. Zadnje vprašanje je stavil poslanec Moskovljević o aferi člana jugoslovanske delegacije v Parizu, Životi-

ča. Minister dr. Ninčić je odgovoril, da je za to zadevo izvedel šele sedaj, ker se takrat ni nahajal ne v Parizu in ne v Beogradu, ampak v Genovi. Proti vsaki nekorektnosti bo na vsak način strogo postopal. — Zbornica je prešla po teh vprašanjih na dnevni red. Generalni poročevalec dr. Slavko Sečerov je čital poročilo finančnega odbora o državnem proračunu. To čitanje je trajalo pol ure, nakar so poslanci dr. Korun, Ojonović, Pušenjak, dr. Dulibić, Stanovnik, Lazić in Uroš Stajić podali oddvojeno mišljenje. — Seja se je zaključila ob eni popoldne.

MEZDNI BOJ PREGOMARJEV V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

London, dne 23. junija. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Herina, država Illinois (Zedinjene države severoameriške), da je napadlo po-

slopje premogovne družbe pet tisoč stavkajočih premogarjev, pri čemer je bilo 15 oseb ubitih in 20 ranjenih. Večina mrtvecev je premogarskih najemnikov. Tisočglaava množica, se je zbrala na torišču.

POSLANCI NARODNE SKUPŠČINE OBIŠČEJO ZAGREBSKI ZBOR

Beograd, 23. jun. (Izv.) O predlogu demokratskih poslancev Markovića in Orovića, ki bi poslanci korporativno posetili zagrebški veliki sejem, so začeli razmišljati. Predsednik narodne skupščine dr. Ribar je povabil vse parlamentarne klube, naj se udeleže tega poseta. S prometnim ministrom so se domesnili, da stavi na razpolago poseben vlak. Računa se, da bo približno 125 poslancev vseh strank posetilo zagrebški zbor. Obiskati nameravajo veliki sejem dne 2. in 3. julija.

SEJA ZAGREBSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Zagreb, dne 23. junija. (Izv.) Koncem tega meseca bo imel zagrebški občinski svet zadnjo sejo pred počitnicami. Na tej seji pride med dr. na razpravo tudi vprašanje zgradbe nove mestne velike klavnice, ako se dotlej sklene mestno posojilo. V Londonu. To posojilo se bo podpisalo na angleškem konzulatu v Zagrebu.

BOLGARI BI RADI ODGOĐITEV OBNOVITVENIH DOLGOV.

Sofija, 23. junija. (Izv.) V sobranju se je po izjavah ministrskega predsednika Stambolijskega o zunanje-političnem položaju in finančnega ministra o finančnem položaju države začela debata. Tekom debate so poudarjali govorniki vseh strank, da je potrebno odgoditi plačilo obnovitvenih dolgov, ker pomenja ta odgoditev nujen predpogoj za gospodarsko ojačenje države. Ako se bodo zavezniške države držale druge politike, bodo strmoglavile deželo v propad.

V HAAGU PRIČAKUJEJO RUSE.

Haag, 23. junija. (Izv.) Iz poluradnih poročil treh podkomisij za zasebno lastnino, dolgove in kredite, je posneti, da so te tri podkomisije pričele s pripravami za konferenco in da pričakujejo Rusov.

MILIJARDNI DEFICIT ITALIJANSKIH ŽELEZNIC.

Rim, 23. junija. (Izv.) Vlada je predložila poslanski zbornici zakonski načrt, v katerem zahteva za pokritje primanjkljaja državnih železnic znesek 950 milijonov lir.

UMOR MARŠALA WILSONA.

Belfast, 23. junija. (Izv.) Vest o umoru angleškega maršala Wilsona je vzbudila nepopisno razburjenje. Bati se je ponovnega krvolitja.

MORILCA MARŠALA WILSONA.

London, 23. junija. (Izv.) Morilca maršala Wilsona sta Irca in se zoveta Wannes O' Brein in O' Kenely. Oba sta brez posla in stanovanja. Truplo pokojnega maršala Wilsona ima tri nabe, povzročene po streljih. Ena krogla je prodrla maršalu nogo, druga ramo, a tretja trebuh.

PODROBNOSTI O UMORU.

London, dne 23. junija. (Izv.) V zgornji zbornici je lord Birkenhead izjavil, da je policija po svojem poročilu morilca maršala Wilsona opazila in zasledovala. Na begu sta enega policijskega agenta ustrelila, a drugega ranila. Policijski agenti so končno aretirali oba morilca, ki sta imela pri sebi revolverje, patrone in izstreljene naboje. O' Kenely je imel pri sebi uradni list irske republikanske armade, O' Brein pa listine, iz katerih je razvidno, da je član te armade. Zbornica je sprejela Salisburyjevo resolucijo, v kateri se izraza stud nad zločinom, ki je oropal deželo tako odličnega vojaka.

Zagreb, 23. jun. (Izv.) Devize. Dunaj 0.47—0.475, Berlin 23—23.50, Budimpešta 7.80—8, Bukarešta 49—49.75, Italija 370—373, London (izplačilo) 338.50—341, (ček) 337—340.50, New York (ček) 75.75—76.50, Pariz 645—662.50, Praga 148—148.75, Svica 142.5—145.5, Varšava 1.90—2. Valute. Ameriški dolarji 74—76, češkoslovaške krome 145—147, francoski franki 650—0, napoleondori 220—0, nemške marke 24.50—25.25, romunski lei 0—49, švicarski franki 1450—0.

Carib, 23. jun. (Izv.) Berlin 1.60, New York 527.75, London 23.32, Pariz 45.10, Milan 25.25, Praga 10.075, Budimpešta 0.53, Zagreb 1.725, Bukarešta 3.50, Varšava 0.1175, Dunaj 0.035, avstr. krome 0.0375.

Bolnice brez kredita.

Včeraj so upravniki ljubljanskih dobrotelnih zavodov objavili obupen kritik ministru za narodno zdravje, v katerem obtožujejo središnje vlado, da bo z nezadostnimi proračunskimi dvanaestinami uničila obstoječe dobrotelne zavode.

Medtem, ko se je prejšnje mesece pisalo iz uredniških sob o nevarnosti, ki preti ljubljanskim dobrotelnim zavodom, našim javnim bolnišnicam in karitativnim zavodom, ter so kvečjemu opozicijski poslanci opozarjali v narodni skupščini na ta predmet, so se sedaj oglašili zdravniki sami. Ta glas je pomemben tudi zaradi tega, ker prihaja združen od pristašev vseh strank in je torej za njegovo verodostojnost podan tudi od te strani prilicni dokaz.

Ali naj se v uvodniku dotaknemo splošno človeških pravic, potrebe javnih bolnišnic, nujnosti socialnkaritativnega dela moderne države? Ali je res treba narodno državo in vlado svobodne domovine opozoriti na sramoto, ki jo dela lastnemu ugledu in spoštovanju od strani prizadetega ljudstva, kateremu je tuja mačeha, tuj gospodar in tuja država ustvarila ter brezhlavno vzdrževala te dobrotelne zavode, slovenske bolnišnice in humanitarne naprave?

Daleč smo zašli s takozv. kulturnim napredkom, ko se ob vladanju v odgovornostjo stranke, ki hoče veljati za demokratično, dogodi škandal, da se bolnišnice v nevarnosti in se nas na ta način hoče pahniti za desetletja v preteklost.

Spričo malenkostnih postavk, ki so potrebne za vzdrževanje in izpopolnjevanje slovenskih bolnišnic in karitativnih zavodov, se naravno vsiljuje vprašanje, odkod izhajajo ta čudna postopanja središnje vlade napram nesporno upravičenim zahtevam javnih bolnišnic, torej napram napravam, ki so za zdravstveni obstoj naroda in za njegovo telesno napredovanje največjega pomena. In vendar se v teh napravah zrcali po splošnem prepričanju evropskega zapada ena temeljnih strani kulturnega napredka posamezne države in naroda.

Torej odkod tako postopanje sedanje vlade? Kako naj si to razlagamo? V ministrskem zboru, kjer naj se deluje vestno in v polni zavesti odgovornosti, kakršno se mora pač imeti v ministrskem položaju, bi se morale proračunske postavke na vsak način odtehtati po nujnosti in važnosti kulturnih dobrin, katere so v predmetnih postavkah alimentirane. Obstojajo pač zadeve, ki jih pod nobenimi pogoji ne smemo prezreti, omalovaževati in oškodovati. Take zahteve so potrebe slovenskih karitativnih zavodov, slovenskih bolnišnic. V času, ko se trošijo milijonski krediti za vse mogoče parade, ko se ugled državne oblasti maje pod udarci brezštevilnih korupcijskih afer, se ministri naravno ne morejo pobliže pozabavati s slovenskimi dobrotelnimi zavodi.

Tudi tukaj se vsiljuje novo vprašanje. Gotovi politični krogi se ponajajo z velikanskim delom, ki so ga njihovi predstavitelji izvršili, za državo in narod. Včasih dodajo državi in narodu širši pojem, pojem pridobitnih krogov. Radi se takoj ponajajo z ogromnim delom za pridobitne kroge, v katerih biva država in narod. Verjamemo radi, da je sedanja vlada storila veliko za to vrsto nalog. Ne zanikamo te naloge, ne omalovažujemo pomena gospodarskega napredka.

Toda še rajši bi videli delo, v enaki meri posvečeno pravim socialnim, kulturnim, higijenskim, socialnozdravstvenim nalogam našega naroda. Kajti vsa gmota je mrtva in razpada, ako je duh v zdravem telesu ne postavi v službo trajnih državnih in narodnih ciljev. Ti trajni cilji pa so kultura in civilizacija. Eno in drugo je pogoj najvišje sile in obrambne moči posamezne države.

Če torej naša vlada zanemarija in ubija kulturne, socialnkaritativne in higijenske naprave v narodu, če nima zanje srca in spoznanja, tedaj s tem kaže svojo nesposobnost in kulturno zaostalost.

Ali pa recimo kar celo resnico: V zanemarjanju javnih bolnic kaže gola lahkomiselnost in intertornost!

Stanje Kraljeviča Gjorgja.

Zagreb, 23. junija. (Izv.) Kakor poročajo iz Beograda z dne 21. t. m., je vlada prejela od jugoslovanskega konzula v Parizu pojasnila o stanju kraljeviča. Sporočil ji je, da so vse vesti o boleznih princa Gjorgja neresnične in tendenciozne. »Politika« je dobila od svojega sotrudnika v Parizu pismo, v katerem izjavlja, da se princ Gjorgje zadnjih 14 dni ni nahajal v Parizu. Pred tem je bil v

Wiesbadnu, kjer je bil sinu inženjerja Ozoniča boter. Na nasvetovanje zdravnikov je odšel kraljevič zaradi nervoznosti in navala krvi v neko kopalnico v Pirenejah. Njegovi prijatelji v Parizu so prejeli vesti, da gre princu dobro in da se kmalu povrne v Pariz. Iz zadnjega pisma sledi, da se je princ Gjorgje zopet popolnoma popravil in da dela po svoji stari navadi vsak dan izlete.

Shod dalmatinskih malih posestnikov

Split, 23. jun. (Izv.) Včeraj je bil v Splitu dobro obiskan shod dalmatinskih malih posestnikov. Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri mali posestniki zahtevajo, da se agrarna reforma izvede na podlagi ustave in da ostane do končne odločbe na vsak način dosedanj položaj. Nadalje so zahtevali, naj se število proletarcev ne pomnoži in da se nepremično premoženje ne odvzema protizakonito tisočim družinam. Končno so zahtevali, naj poslanci iz Dalmacije nastopijo javno

in možato zoper sramotno in uničevalno delovanje onih elementov, ki po programu v interesu gotovega razreda sintetizirajo pojem države. Mali posestniki v Dalmaciji so prepričani, da bosta vlada in narodna skupščina dostojno rešili svojo nalogo. Po zborovanju je odšlo 700 delegatov k pokrajinskemu namestniku, kateremu so predložili sprejeto resolucijo in mu obenem izročili udastno brzojavko kralju, da jo odpošlje.

Ogromne kupčije na zagreb. sejmju

Zagreb, dne 23. junija. (Izv.) Zanimanje za prvi zagrebški veliki sejem je vsak dan večje. Doslej je zagrebški zbor obiskalo nad 100.000 ljudi. Kupčije se sklepajo v velikanskih množinah. Posebno se kupci zanimajo za tekstilno industrijo, nadalje za poljedeljske in druge stroje, za usnje in usnjarske izdelke ter za kemično in živilsko industrijo. Ne prestanto prihajajo kupci in drugi in-

teresenti iz vseh krajev države, pa v velikem številu tudi iz inozemstva. Včeraj so med drugimi posetili sejmšče dr. Trumbić in več drugih uglednih oseb. Danes je posetil zagrebški zbor zagrebški občinski svet. Napovedane so iz province večje skupine trgovcev, ki pridejo v Zagreb še ta, ali pa prihodnji teden.

IRCI OBISOJAJO UMOR.

Dublin, 23. junija. (Izv.) Griffith je podal izjavo, v kateri najostreje

obsoja umor angleškega maršala Wilsona.

Maselj Podlimbarski.

»Solze siromakov udarjale vam bodo ob vaši smrti tri v lice...« (iz knjige »Gospodin Franjo«.) Danes torej polož v rodno gručo pri Sv. Križu na ljubljanskem polju zemске ostanke našega nesmrtnega pisatelja Podlimbarskega.

V knjigi »Slava Podlimbarskega« piše pisatelj Vrhovnik v začetnem odstavku o pokojnem pisatelju tako lepo, resnično in ganljivo doslovno:

»Pod Limbarsko goro so se sešle ob zibelki novorojenčka Franceta pri Nečetovih v Spodnjih Lokah dne 23. novembra 1852. rojenice. Kaj so mu prorokovale? Prva je rekla: Trpin bo. Druga je ponavljala: Trpin bo. Tretja je dostavila: Mučenik!«

Da, trpin-mučnik do svoje smrti. Kot sinu srednjega kmeta že njegova detinska leta niso bila posuta z rožicami. Trpeti je začel že v mladosti in to trpljenje se je stopnjevalo z njegovimi leti. In čim bolj so se mu dnevi bližali zatonu, tem bolj je moral begati iz kraja v kraj, iz tuje v tujo. V domovino pa, katero je ljubil tako brezmejno, za katero je živel in trpel, katero je tako lepo opeval in opisaval, v domovino, katero je ovenčal z nesmrtnimi deli, se je smel vrniti šele — mrtev.

In danes je med nami. Na prostoru, kjer je stal nekdanji mrtvaški oder Aškerčev in Cankarjev, stoji razpostavljena krsta, v kateri spi večno spanje nesmrtni avtor knjige »Gospodin Franjo«.

In nepregledne množice rodoljubnih ljubljancov in okoličanov se vijejo proti Narodnemu domu, da se poklonijo manomu velikega mučenika. Kako čudno, nečudno se igra sode s stvarstvom. Često dopušča, da se objestno košati krivica in napilje, toda na koncu koncev pa vedno le slavi svoj zmagoslavni triumf hčerka božja — pravica in ne vredna sestra ljubezen do vsega, kar je ljubezni vredno.

Tako je bilo z Maseljem. Oditi je moral od nas kot zločinec, vrača pa se k nam slaven, velik, nesmrten in od vseh ljubljen.

Pri spominu na Podlimbarskega mi vedno vstaja v duši tudi naslednji dogodek.

V letu 1914. sem se nekoč srečala s knjižgovezom Bonačem v veliki njegove hiše. In tedaj mi je mož rekel: »Vidiš dekle, sedaj je vojska in povsod diši po mrličih. Včasih smo imeli pred mrtveci nekak strah, sedaj jih bomo pa videli povsod in privadili se bomo nanje. Jaz n. pr. imam enega zakopanega v moji kleti. Pojdi, greva pogledati!«

Jaz seveda nisem verjela, da bi imel Bonač mrtvece v svoji kleti. Ker pa sem poznala moža kot vselepa in dovtipnega človeka, sem mu takoj sledila, v nadi, da se gre tu za kako nedolžno šalo.

Ko prideva v klet, pokaže Bonač v temen kot in pravi: »Poglej grob! Tu notri počiva.« »Kdo?«

»Gospodin Franjo.« »Kaj? — Kdo? — vprašam začuden.«

»Haha, — čuj torej, Masljevo knjigo s tem imenom, katero sem imel jaz v zvezavi, je »slavna oblast« obsodila k smrti. Zdej mora biti seveda mrtva. Jaz sem ji dal tu v kleti svoj grob in ga zazidal. Ampak zapomni si, da se bo grob odprl in »Gospodin Franjo« bo vstal od smrti!«

Prorokba g. Bonača, ki je danes že med blagopokojniki, se je uresničila. Grob se je odprl in »Gospodin Franjo« je častitljivo vstal in sedaj je to svetovnoznana in svetovnoslavna knjiga.

Klofač o narod. socializmu.

(Nadaljevanje.) Bode morebiti dobro, če znova jasno poudarimo razlike, ki nas ločijo od drugih socialističnih strank, socialistnih demokratov in komunistov.

Prva razlika, ki vsakemu pade v oči, je nasprotje med *narodnostjo* in *mednarodnostjo*. O tem so vedno spori. Narodni biti nam ne pomeni nacionalizem (nacionalizem vladajočega naroda), temveč pomeni realistično pripoznavanje desstva, da socializem na Českem je češki, tako češki, kakor je bil češki... Smetana, Masaryk in kdorsibodi. To je zahteva narodne samoodločbe. Tudi med narodi ne sme biti proletarcev! Narodnost ne pomeni izključnost: tudi mi smo za svetovno solidarnost: potom narodnosti k mednarodnosti. Naprej moram biti naroden, da mo-

In avtorja tega umotvora, ki je v ponos vsem Slovencem, spremimo danes na poslednji poti. Danes položimo svojega med svoje.

Med tem, ko se nam rosijo oči, nad tužno usodo in prerano izgubo velikega pokojnika, se dviga iz duše slednjega Slovence klic, ki sega v oblake in odmeva po širni domovini: **Večna slava Podlimbarskemu!** In ta klic čuje Limbarska gora in čuje ga ves jugoslovanski svet.

Militarizem.

Boj nemškemu imperijalizmu, je bila ena glavnih parol, ki jo je antanta zapisala na svojo vojno zastavo. Ni bilo političnega govora v antantinih deželah, ki bi ne bil omejen z majo pruskega militarizma, kateremu je napovedal boj na življenje. »Dokler ne zgine pruski militarizem, toliko časa ne bo miru v Evropi«, to je bil stalni refren vseh govorov. In bil je nemški militarizem. Ob izbruhu svetovne vojne je imela Nemčija največje stalno armado v Evropi in na svetu. Pod orožjem je imela 647.000 vojakov vseh vrst, 105.000 podčastnikov in 30.000 oficirjev.

Toda svetovna vojna je uničila to armado, ki se je zdela vsakomur nepremagljiva. Na tleh in razrušen je danes nemški militarizem. Neničija je danes brez pravega vojaštva. Razorožena je.

Mesto nemškega militarizma pa je stopil francoski. Nikdar ni dosegla nemška armada take številčne moči, kakršno ima danes francoska armada. Dne 1. julija 1921 je imela Francija pod orožjem 810.000 mož, med njimi 38.473 oficirjev, torej mnogo več kakor Nemčija pred vojno. Z ozirom na število francoskega prebivalstva pomeni to največji vojaški izdatek, kar ga je kedaj videla novodobna zgodovina.

Tak militarizem mora voditi ali k vojaški diktaturi ali k uničenju.

Avstro-Ogrska je bila istotako znana kot militaristična država prve vrste. Tu je služilo vojaštvo v prvi vrsti v to svrhu, da je držalo v kleščah posamezne narode. Avstro-Ogrska armada je štela pred svetovno vojno 390.149 mož in 34.000 oficirjev. In kdor se spomnja bojev v avstrijskem parlamentu, ta bo vedel, da so ti narodi čisto nastopali proti militarizmu. Če pa danes pregledamo države, ki so nastale na bivšem avstro-ogrskem ozemlju, potem vidimo, kako je zrastle militarizem. Čehoslovaška šteje 150.000 vojakov, med njimi 10.000 oficirjev, Jugoslavija 144.000 vojakov in okoli 10.000 oficirjev ter okoli 50.000 žandarjev. Poljska ima pod orožjem okoli 50.000 mož. Poleg tega vzdržuje posebno francosko misijo v Varšavi, ki sestoji iz 732 oficirjev, med njimi je 9 generalov, 29 polkovnikov, 63 majorjev itd. Poleg tega je še 2120 francoskih podčastnikov. Ta francoska vojaška misija požira ogromne svote, vendar poljska vlada o teh izdatkih molči.

Rumunija ima armado 160.000 mož in razen tega 30.000 žandarjev in 16.000 obmejnih čet. V celoti razpolaga danes Čehoslovaška, Jugoslavija, Poljska in Rumunija čez armade, ki štejejo okoli enega milijona mož in to četrto leto po svetovni vojni.

Grška ima danes pod orožjem okoli 400.000 mož radi svoje pustolovščine v Mali Aziji. Italija je imela 31. julija 1921 pod orožjem 351.076 mož in 18.138 oficirjev. Majhna Belgija ima danes trikrat toliko vojaštva kakor pred vojno. Belgijska armada šteje danes 130.000 mož, dočim je štela pred vojno samo 42.000 mož.

Angleška armada sestoji in takozvane regularne armade, ki je porazdeljena v Angliji in na Irskem

(151.000), v Indiji (76.000), v nemškem zasedenem ozemlju (16.000), v Egiptu (11.500) in v Mali Aziji in Mezopotamiji (45.000), skupaj šteje ta regularna armada okoli 300.000 mož. K temu pa še pride prostovoljna armada 150.000 mož.

Francija ima poleg svoje zgoraj navedene armade še močno kolonialno armado, ki šteje danes okoli 295.000 mož, ki jo pa hoče pomnožiti na 400.000.

V celoti je danes več ljudi pod orožjem kakor je bilo to ob izbruhu svetovne vojne. Oborožen mir. Narodi si stoje nasproti oboroženi do zob. Kljub ogromnemu uničenju v svetovni vojni in kljub gospodarski

krizi, kakoršne še svet ni doživel, izmetavajo narodi milijarde za vojaštvo. In človeku se zdí, da je človeštvo znorelo. V svoji norosti pleše mrtvaški ples in pripravlja svojo poslednjo krvavo večerjo. Strast uničevanja je šinilo v narode. In človeku se zdí, da ni rešitve in te norosti, da bo militarizem uničil vso civilizacijo in vso kulturo in da tira človeštvo v gotov pogin.

Ko je Čičerin v Genovi zahteval razorožitev, so Francozi dobili histeričen napad in v svoji sleposti skoro razbili konferenco. Na zapadu plešejo divji ples militarizma in z njim plešejo vsi njegovi trobanti.

Pokojninsko zavarovanje nameščencev.

od 1. julija 1922 naprej.

Ker se je po zakonu o pokojninskem zavarovanju v sedanji obliki od 1. julija 1921 moglo zavarovati največ 4.500 Din. letnih službenih prejemkov, dočim prejemale nameščenci mnogo višje plače, je gospod minister za socialno politiko odredil od 1. julija 1922 naprej nove plačne razrede tako, da se poviša zavarovanje od 4.500 Din. na dvojni iznos t. j. 9.000 Din. letno z najvišjo premijo 90 Din. mesečno.

V svrhu provedbe tega povišanja bodo vsi službodavci v kratkem pozvani, da naznanijo na novo službene prejemke onih svojih name-

ščencev, glede katerih še niso pokojninskemu zavodu naznanili, da prejemale letno 8.640 Din. ali več, da takoj store. One nameščence pa, glede katerih je zavodu bilo sporočeno, da prejemale letno 8.640 Din. ali več, odnosno mesečno 720 Din. (2.880 K) ali več, bo zavod takoj uvrstil s 1. julijem 1922 v novi najvišji razred XIV. in predpisal novo mesečno premijo 90 Din.

V lastnem interesu vsakega službodavca je torej, da s 1. julijem nakaže novo zvišano premijo, katero razbere iz sledeče tablice:

Plačilni razred	Vračunljivi letni prejemki počenši od Dinarijev.	Mesečna premija Din.	Od mesečne premije odpade na nameščence največ Din.
I/II.	150	6	—
III/IV.	1080	12	—
V/VI.	1620	18	—
VII	2400	24	3
VIII	2880	30	6
IX	3480	36	9
X	4200	42	13
XI	5040	48	17
XII	6000	60	25
XIII	7200	72	33
XIV	8640	90	45

Politične vesti.

Smrtonosen atentat na maršala Wilsona.

London, 22. junija. (Izv.) Maršal sir Harry Wilson je bil danes popoldne umorjen. Ustrelila sta ga z revolverjem dva moža. Napadalca sta bila aretirana.

Španska udeležba pri obnovi Evrope.

Madrid, 22. junija. (Izv.) Vrhovni svet španskih bank se je sestel, da razpravlja o udeležbi Španije pri delovanju mednarodnega odbora za obnovo Evrope. Španija bo prispevala z zneskom 12 in pol milijona zlatih pezov in imenovala zastopnika v ta mednarodni odbor.

Antanta izpraznjuje Gornjo Šlezijo.

Varšava, 22. junija. (Izv.) Danes so začele antantne čete izpraznjevati drugo cono gornješleškega glasovalnega ozemlja. Jutri bodo poljske čete zasedle to ozemlje, zlasti Kralovo Lhuto.

Angleško-francosko posojilo Nemčiji?

London, dne 23. junija. (Izv.) Parlamentarni poročevalec »Timesov« javlja: V merodajnih krogih zatrjujejo, da je posojilo Nemčije zelo potrebno. V dobro poučenih krogih sodijo, da sta se francoski in angleški ministrski predsednik Poincare in Lloyd George v tej stvari že domenila. Zaradi tega bodo bančniki najbrže veliko preje povabljeni, kakor so domnevali zastopniki odbora bank.

Anglija, Nemčija in Zveza narodov.

London, dne 23. junija. (Izv.) »Westminster Gazette« poroča, da bo lord Robert Cecil vprašal ministrskega predsednika Lloyd Georgea, ali mu more povedati, kako stališče je zavzela vlada v vprašanju sprejetja Nemčije v zvezo narodov.

Iz seje madžarske narodne skupščine.

Budimpešta, 22. junija. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine so predložile sekcije, katerim je bila poverjena naloga, da razpravljajo o mandatih novoizvoljenih poslancev, svoja poročila. Za predsednika narodne skupščine je bil v tajnem glasovanju izvoljen Gaston Gaal. Ko so bili izvoljeni tudi zapisnikarji in kvestorji, se je starostni predsednik Apponyi zahvalil za izkazano mu dobrohotnost in izročil svoje mesto novemu predsedniku. Predsednik Gaal se je zahvalil za izvolitev in v teku svojega govora predlagal, naj narodna skupščina povodom smrti bivšega nosilca krone Sv. Štefana, da izraza svojemu sožalju v zapisniku in naj njega pooblasti, da o tem obvesti žalujočo obitelj. Predlog je bil soglasno sprejet. Socialni demokrati niso bili navzoči v zbornici. Predsednik Gaal je nato prečital dopis grškega parlamenta o grozodejstvih, ki so jih vprizorili Turki v Mali Aziji. Ta dopis je zbornica vzela na znanje, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

Gospodarstvo

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

Prijavni rok za udeležbo na »Pokrajinski obrtni razstavi« je s 15. junijem potekel. Upoštevaajoč promet težkoče, je razstavniki odobrili, da sprejema prijave še do preklica. Na ta način hoče odobrovoljiti vsakomur, da se udeležijo razstave, ki je v vsakem oziru velike važnosti. Pozivljamo vse obrtnike, ki se dosedaj še niso prijavili, da store to nemudoma.

Dovoz razstavnih predmetov iz Prekmurja. Da se omogoči vsakemu prekmurškemu obrtniku udeležba na »Pokrajinski obrtni razstavi« je razstavniki odobrili, prevzeti skrb za dovoz razstavnih predmetov iz Prekmurja v Maribor in po potrebi tudi nazaj. Po številu prijav se bodo določila zbirališča, odkoder se bodo prepehtali razstavniki na razstaveni prostor, na ta način se lahko vsak obrtnik udeleži razstave, ne da bi imel preveč zamude časa in stroškov za dovoz in odvoz. Razstavniki odbor bo šel obrtnikom iz Prekmurja v vsakem oziru in prav posebno na roko, upoštevajoč težkoče, s katerimi se bori naš obrtnik v Prekmurju. Pozivljamo zato ponovno vse obrtnike iz Prekmurja, da to upoštevajo in se prijavijo v čimvečjem številu, sebi v čast, vsemu obrtništvu pa v korist.

Prijave vajeniških del je odposlati najkasneje do 15. avgusta t. l. razstavnemu odboru. Prijava mora vsebovati ime vajenca in mojstra, učno dobo in opis razstavne predmeta oziroma dela. Punočno pozivljamo mojstre, naj dajo svojim vajencem toliko prostega časa in potrebni material, da izvrše primerno delo za razstavo.

Vrtinarska razstava, ki je priključena »Pokrajinski obrtni razstavi« vzbuda po celi državi veliko zanimanje. Razstave se udeležijo korporativno »Društvo vrtinarjev«, radi česar bo razstava v vsakem oziru polna in tako poučna, kakor zanimiva. Ta razstava, ki je prva te vrste v naši državi, bo pokazala stanje in razvoj vrtinarstva pri nas doma. Do sedaj se je skoraj vse cvetje in zelenjavo uvažalo iz inozemstva. Tekom zadnjih dveh let pa se je pri nas vrtinarstvo tako razvilo, da lahko konkurira s ostalim inozemstvom. Marsikomu ni znano, da ona zgodnja zelenjava, ki pride že v zimskih dneh na mizo, vse ono cvetje, ki ga vidimo v mrzlih snežnih dneh po izložbah itd., da vse to priraste v naši zemlji, zato je ta razstava tem bolj koristna in potrebna, da pokaže občinstvu, kaj zmorejmo naši domači vrtovi.

Vinska razstava, ki se je udeležil vinarski in sadjarski odsek kmetijske družbe za Sovenijo v Mariboru, bo tvorila tretjo glavno skupino na »Pokrajinski obrtni razstavi«. V to svrhu je odbor sklenil, zaprositi kmetijsko družbo v Ljubljani, da da v to svrhu odseku na razpolago na mariborsko oblast pripadli del državne podpore, katero je družba sprejela od ministrstva poljoprivrede i voda v svrhu pospeševanja in uprizoritve vinskih razstav. Podpora se bo razdelila sorazmerno s površino vinogradov. — Vedno rastoči pridelovalni stroški; vedno višji davki ter vinska konkurenca posameznih vinorodnih pokrajin v lastni državi, popolno mrtvilo na vinskem trgu, ker ni izvoza, ogrožajo obstoj našega vinogradništva. Potrebno je torej, da storimo vse, kar more temu odpomoci. K temu pa moramo prispevati v prvi vrsti vinske razstave, ki so najboljša reklama za naša vina. Pozivljamo vinogradnike že sedaj, da prijavijo svojo udeležbo na tej razstavi v kar največjem številu, da bo uspeh čim večji. Prijave je poslati odseku kmetijske družbe v Mariboru, kjer se dobe vsa tozadnja pojasnila in navodila.

Vrednost tujega denarja v Rusiji.

Kakšna je vrednost tujega denarja v Rusiji, je razvidno iz sledečega pregleda za april in maj tekočega leta.

Pričetkom aprila		
funt sterling	3,300.000	rubljev
dolar	700.000	»
frank	60.000	»
nemška marka	3.000	»
zlati zolotnik	2,200.000	»
platinski zolotnik	6,700.000	»
Koncem aprila		
funt sterling	4,100.000	rubljev
dolar	900.000	»
frank	85.000	»
nemška marka	4.000	»
28. maja		
funt sterling	10,600.000	rubljev
dolar	2,400.000	»
frank	210.000	»
nemška marka	8.300	»
zlati zolotnik	4,800.000	»
platinski zolotnik	19,470.000	»

rem biti mednarodni. Nikoli pa ne sme pomenjati mednarodnost brez narodnost ali protinardnost. Kdor pravi, da ljubi človeštvo, svojega naroda pa ne ljubi, ta sploh nikogar ne ljubi. K temu stališču se dobro prilaga humanizem (Kolar, Masaryk).

Druga razlika, ki nas deli od drugih je *dogmatizem*. Tudi v socializmu se morda da ločiti tri stopnje: utopizem, dogmatizem in praktični socializem, novi, življenski, činoplodni socializem. Nismo marksisti v smislu zgodovinskega materializma, saj Marx sam ni hotel biti to, kar je s početka proglašal za znanstven socializem, ker se je razvijal in spreminjal v svojih nazorih. Sveta ni mogoče razlagati z eno samo enostavno formulo. Forma je pripomoček, metodično smotreno zenslavljenje, toda kakor ni povsem absolutno enakih ljudi, tako ima tudi življenje sestavljene oblike. Produktivski proces določa mnogo faktor-

jev, toda tudi obratno je tu reflex, so sile etične, plemenske, fiziološke itd., tudi ideja je sila, kar najbolje dokazuje naše huststvo, naš narodni preporod in naša narodna revolucija.

Tretjič, socialna demokracija ima nagon k ortodoksni (pravovernosti), dovoljuje in prepoveduje, kaj se sme in ne sme čitati, kam se sme pisati, s kom se sme stikati in s kom ne, kakor ortodoksna (pravovern) katoliška cerkev. Če motrim socialistične romantike, si ne morem kaj, da bi se ne nasmešnil. Ako govoriš z njimi o velikih prašanjih, so hladni kakor led. Ne priznavajo ničesar, kar se ne da z roko prijeti. So racionalisti razumniki, ki ne verujejo v praznovrje in se smejejo čudežem. Toda v tem je ravno njihova smešnost, da v socializmu sami oznanjujejo praznovrje in vero v čudeže in niso pristopni za nobene razumne besede. S dogmatiki in doktrinarci se seveda povsod lahko

snidete. Njih sledovi se najdejo tudi pri nas in sicer pri teh, ki našega soc. od danes še niso prav pojмили in so jih vzgajale predstave nemških marksističnih in drugih podobnih brošur. Pri teh knjižnih načitancih vidim površnost in neinteligentnost.

Pred leti so nekaj brali in ne vedo, da je tudi veda danes že vse neke druge, (filozofija in prirodne vede). Doktrinarci pomenijo v socializmu dogmatizem in navadno tudi fanatizem. Slabo je, ako ljudje gledajo samo nato, kaj je tiskano v knjigah, v knjigo življenja pa ne gledajo in ne znajo iz nje čitati. Slabo je, če se socialisti prepriajo med seboj le za pojutrajnji dan. To se zelo pogosto godi, zato si današnji dan osvujejo reakcija, da zavujejo tudi jutrišnji in pojutrajnji dan. Praktičen, ploden socializem se bojuje za današnjost, da ž njo omogoči zmagoslaven jutrišnji in pojutrajnji dan. Tak socializem mi priznava. Ideja edinozveličavnosti ene

same stranke (drugi so, če že ne izdajalci, pa vsaj nepravni socialisti) je napačna in socializmu škodljiva. Mi smo vedno za ideje bloka; tudi to je jednota, toda organska, višja in sestavljena enota. Življenje zahteva raznovrstno in v raznovrstnosti je redno življenje. Sicer nastane stagnacija življenja!

Četrtoč, socialna demokracija je izključno delavska stranka — mi pa smo stranka malih ljudi vobče: stranka delavca in obrtnika, poljedelca, uradnika, učitelja itd., ker tudi tem ne preostaja drugzega ko da z združenjem malih ljudi postanejo veliki in močni: njih načelo je kooperacija (sodelovanje) in solidarnost. Razume se po sebi, da spada k nam inteligenca, v kolikor se odlikuje po daru odkritosrčne, požrtvovalne ljubezni do naroda.

(Konec pri.)

Dnevne vesti.

Kraljeva zahvala. Gospod V. Majdič predsednik Zveze Industrijev v Ljubljani, je na udanostno brzojavko, ki se je posilila večeraj Nj. Vel. kralju z glavne skupščine Zveze Industrijev, prejel z Bleda nastopni brzojavni odgovor Nj. Vel. kralja Aleksandra: »Gospodu Vinku Majdiču, predsedniku glavne skupščine zveze Industrijev, Ljubljana. Srdačno blagodarim na izrazima odanosti i budnim okoličinam razviliti Vaše mlade i napredne industrije, želeči loj uspešan rad i razvitek na korist dragog nam naroda i domovine. Aleksandar.«

Kralj in kraljica v Poljanski dolini. V četrtek sta se kralj in kraljica peljala v Poljansko dolino, kjer sta v Sorji lovila ribe. Ko sta se popoldne vrnila v Skofjo Loko, jim je prebivalstvo s Sokoli prišlo na vrnitve ovacije. Kraljeva dvojica se je demokracično razgovarjala in rokavala z ljudstvom. Starosta Sokola je izročil kralju vabilo k otvoritvi Sokolskega doma dne 9. julija t. l.

Knez Arzen in kneginja Jelena z deo občesta te dni kraljevo dvojico na Bledu. **Velesejnski vlak v Zagreb.** Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja, da vozi za časa trajanja zagrebskega velesejnja pričašja jutri 24. t. m. do vključno do 2. julija dnevno iz Zagreba v Zidani most ob 0,59 uri, kjer ima zvezo na osebne vlake iz Maribora in v Ljubljano in sicer: prihodom v Ljubljano 4.10 in Maribor 4.13.

Kongres ženskih društev v Ljubljani. Zagrebski časopis poroča, da se v dneih 5., 6. in 7. julija vrši v Ljubljani kongres zveze vseh ženskih društev Jugoslavije. Zvezi pripada kakih 200 ženskih organizacij. Kongres se bo bavil z zaščito dece.

III. kongres jugoslovanskih profesorjev se vrši dne 7., 8. in 9. septembra t. l. v Ljubljani.

Sedež naše romorske uprave se preselje iz Kraljevice v Split.

80.000 K za šolske izlete. Prosvetno ministrstvo je podarilo društvu beogradskega ljudskoskopskih učenc »Pelica« 80.000 K za izlete po Jugoslaviji.

Iz svobodne republike Avstrije. V Bteyru je za okrajnega glavarja naš dobri znanec dvorni svetnik dr. Pilshofer. Nedavno so delavci napravili proti njemu veliko demonstracijo, ker jim ni hotel odobriti protizakonitih zahtev. Demonstranti so glavarja privlekli iz njegove pisarne, ga bili s pestmi po glavi ter mu grozili z noži. V naši balkanski državi vendar ne poznamo takega reda in tolike svobode.

Schulverein in »Südmarke« oživljena. Ker tema dvema društva ni več dovoljeno javno delovanje v naši državi, sta se vrzli na mejo z avstrijske strani. Z denarnimi sredstvi obeh društev snujejo Nemški podružnice »Helmschutz« tik za našo mejo, tako v Radgoni, Lukanah, Ivniku itd. Glavni namen organizacij je straža proti preteči nevarnosti z jugoslovanske strani. Obenem ima organizacija namen, čimprej ponemčiti Slovence, ki so prišli pod Avstrijo, ob enem pa tudi skrbeti za somišljenike (in besetnike Gebiete) (v zasedenem ozemlju). In takih je naših obveznih krajev več kakor se nam sanja, a naše kratkovidne oblasti hinavcem verujejo ter jih ščitijo. Pogledimo le v Svečino nad Mariborom. Tam so znani Pascolo in oba brata Smoniga z mnogobrojnimi in prikritimi somišljeniki, ki so z dušo še vedno v Avstriji, propagatorji vsenemskih težnji. Brata Smonig sta dobila od »Schulvereina« in od »Südmarke« v našem bivšo Mehnardovo zapuščino z izrecnim pogojem, da ostaneta nemškega mišljenja in delovanja. Dasi je sekvestracijska oblast imovino pravovredno prodala za vednim Slovincem, ki so kupnino in vse pristojbine plačali, se imenovana nemškotarja nečeta umakniti, temveč se sklicujeta na pogodbo s »Schulvereinom« in »Südmarke« kateri društvi sta si celo držnili po dr. Mähleinsu vložiti tožbo proti novim lastnikom. V Beogradu se seve za take malenkosti ne zganajo, a menda tudi naša sodišča niso zato, da bi ščitila gnezdo strupenih nasprotnikov naše narodnosti in naše države.

Litičane, Smarčane, Zagorjane in Trboveljane opozarjamo na zanimiv koncert jugoslovanskih narodnih pesmi, ki ga priredi pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« na praznik Petra in Pavla zvečer ob osmih v Sokolskem domu v Litiji.

Strahovito razširjenje trahoma v Bači in Banatu. Ministrstvo za narodno zdravje je prejelo poročilo iz Bačke in Banata, da se tam strahovito širi trahom. Povprečno 10 do 20% šolskih otrok je obolelo za to boleznijo.

Stavbno delovanje v Beogradu se hitro širi. Od 1. januarja do 17. junija t. l. je stavbna sekcija izdala dovoljenje za 426 hiš. V ministrstvu leži še cel kup prošnji, ki se niso moge rešiti zaradi pomanjkanja uradnikov.

Promoviral je na češki univerzi v Pragi g. Stanimir Vrhovec za doktorja medicine.

Za papeževsko nunciata v Beograd pride naslovni nadškof Adenski msg. Pellegrini.

Škod proti hišnim posestnikom v Budimpešti. Tukajšnji trgovci in obrtniki so danes popoldne priredili demonstracijski shod zoper sklep hišnih posestnikov, ki zahtevajo obnovitev svobodnega razpolaganja s prostori za trgovine, urade in delavnice. V znak protesta so bile danes od 10. do 1. popoldne, ko je shod trajal, vse trgovine v Budimpešti zaprte.

Kaj bodo zahtevali češki upodabljači umetniki v bodočem državnem proračunu. Sindikat češkoslovanskih upodabljačih umetnikov bo zahteval v bodočem državnem proračunu: 500.000 K za nakup umetniških del domačih umetnikov, 100.000 K za javne umetniške razstave, 50.000 K za državne podpore mladim arhitektom, 100.000 K za ustanovitev prodajalnice slikarskih, risarskih in kiparskih potrebščin, 30.000 K za ustanovitev laboratorija za preizkuševanje materiala, ki je potreben za upodabljaške umetnike, 20.000 K za strokovni gospodarski časnik upodabljačih umetnikov, 300.000 K umetniškimi podjetjem in delavnicam, en milijon za razstavno poslopje umetniških del, 525.000 umetniškemu zakladu, en milijon za zgradbo »Asyla« za stare in onemogle umetnike, 150.000 za starostno zavarovanje umetnikov, 564.000 za umetniške štipendije, 400.000 za zgradbo ateljev (delavnic) v Rimu in Parizu.

Maršal Wilson ustrelen. V Londonu sta dva mlada Irca ustrelila na ulici bivšega šefa angleškega generalnega štaba maršala Wilsona. Ker je bil pokojnik tudi irske narodnosti, je umor brezdomno poškodnega značaja.

Zlata poroka. Dne 18. t. m. praznovali je obdesoštevani sosednja g. Jan Roeger star. s svojo soprogo zlato poroko v ožjem domačem krogu. Leta 1872 poročili se je v drugem zakonu z gđ. Marijo iz ugledne rodbine tvorničarja Mally-a v Trčiču. Cerkevna slavnost se je vršila v domači kapeli Marjanjšča po stolnem prostu gosp. Andreja Kalama, ki je v ganljivih besedah posvetil v srce segajoči nagovor ženinu kot castnemu predsedniku stolne konferenice ter podpredsedniku centralnega sveta Vincencijeve družbe in njegovi nevesti. Izvrstni pevski zbor je polepsal slovesno cerkveno opravilo. Zlatoporocencema naj Bog podari še mnoga leta.

Poštni čekovni zavod v Ljubljani objavlja vsem svojim računomoetnikom, da je ministrstvo za pošto in brzojav z odločbo z dne 16. junija 1922, št. 34.327 zvišalo temeljni vlog v poštnem čekovnem prometu od dosedanjih 25 Din na 100 Din, kar naj izvolijo vsi računomoetniki pri izstavljanju čekov od 1. julija t. l. dalje upoštevati.

O iztirjevanju davkov v sod. okraju Slovenjgradec pojasnjujemo tozadevni članek v tem smislu, da je nastalo razburjenje ker pri nas hitreje iztirjujejo davke, kakor v sosednjih Prevaljah. Koroski niso imeli lani nobene rubežni, morebiti zato, ker smo oni del propadli; pa tudi v Mežici delavci ne plačujejo toliko kakor mi, ker so se bili postavili po robu. Gosp. uradnikom pa ne rečemo nobene besede, ker so z delom preobloženi. Gosp. C. je delal čez ure, pa so ga vzeli v Ljubljano, gosp. D. je imel dopust tri mesece in gosp. praktikant P. tudi ne more vsega storiti. Ostane le še gosp. vodja. Zahtevamo torej popolno osebo, da bo dovolj delavec in enako pravico za vse oziroma za cel okraj. Glede to pravice vprašamo delegacijo in poslanca, kdo je dovolj delati posebne izjeme? — Več povemo potom vlogo in po zastopnikih. Mogoče pa delajo v Ljubljani nalašč tako, da zgubimo polozama kolikor največ uradnikov v ljubljanski okraj, kedar se bo ločil od mariborskega; zahtevamo da ostanje uradniki polnoštevno tukaj!

Osnovna šola v Hrastniku. V nedeljo dne 25. junija ob 8. uri zjutraj se otvorila razstava ženskih ročnih del v I. razredu deške šole. Isti dan se vrši ob pol treh popoldne v deški šoli poučno predavanje za starše, po predavanju nastop vse deške šolske mladine z godbo in petjem. Predava odposlanec zdravstvenega oddelka g. prof. Bajželj iz Ljubljane »O telesni vzgoji otrok od rojstva do 18. leta.« — Vabljeni so vsi starši in prijatelji otrok. — Sokolsko vodstvo.

Bankovci stare avstrijske izdaje po 20 kron izgubijo veljavo s 1. julijem t. l. Do tega dne se še morejo zmenjati pri podružnicah Narodne banke, po tem roku pa samo pri centrali v Beogradu.

Nacht tiskovna zakonika je končan ter se te dni predižijo z zakonodajnemu odboru.

Nečloveški sin. Pri deželnem sodišču v Ljubljani je bil obsojen R. Jaklič iz Trbovelj na dva in pol meseca ječe, ker je svojega 75 letnega očeta večkrat neusmiljeno pretepal s hladnim jermenom po glavi in rokah samo zato, ker je bil bolehi starček ponoči nemiren.

Umetno zobovlje je pogoltnila v spanju gostilničarka Marija Bizant v Dvorju pri St. Vidu. Po pomoči se je morala zaleteti v ljubljansko bolnico.

Parni hotel se je razvalil v predmestju in kmetici v Trčiču ter so drobci delavca A. Sorna tako razmesarili, da je nato kmalu izdihnil.

Umri je v Bohinjski Bistrici trgovski vodja g. Mijo Grobotek mlajši, marljiv organizator, posebno za Sokolstvo. Blag mu spomin!

Stekel pes v Ptuj je ogrizel neko kuharico, ki so jo oddali v Pasteurjev zavod v Zagreb. Psa so poslali v bakteriološki inštitut v Križevac, kjer so dogmali steklinco.

Čuina nesreča. V gozdu pri Cerklinskem jezeru so počivali vozci ter naslonili puške ob drevesa. Pošetnikov sin iz Dol. Jezera Ivan Sparenbek si je oblačil sukno, pri tem zadel z rokavom ob eno puško ki se je sprožila ter je šel polni strel Sparenbeku v trebuh. Teško ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnico.

Ljubljana.

Maselj-Podlimbarski bo položen v grobnico g. sopskega vodja Jakob Furlana pri Sv. Križu. Pogreba se udeležijo vojska in železničarska godba. Pred Narodnim domom in na pokopališču poje čez 200 pevcev. Na mnogokrat izraženo željo rajnega Podlimbarskega, da se ob njegovem grobu zapoje domorodna pesem, zapoje pevec na pokopališču »Lepa naša domovina« in zaigra godba »Naprej zastave slave«. Pogreb vodi g. monsignor Tomo Zupan kot njegov profesor ter g. župnik Ivan Vrhovnik in g. dr. Iv. Zibert. Pogreb gre od Narodnega doma po Aleksandrovi cesti, Wilsonovi ulici, Sodni ulici, mimo sodišča, Komenskega ulici, Vidovskih cesti na Martinovo ceto.

Umetnostno - zgodovinsko društvo priredi v nedeljo, dne 25. t. m. poučni izlet v Sličino in na Muļjavo na Dolenskem. Program: ogled gotičnih fresk Johanesa de Laybaco na Muļjavi in samostana v Sličini. Vodi dr. Fr. Stele. Dostop imajo člani in po njih vpeljani gostje. Odhod iz Ljubljane gl. kol. z dolenskim vlakom ob 7.50 zj. Sestanek pred kolodvorom v Sličini. Povratek ob 19.52 zvečer.

Predavanje ruskega pisatelja profesorja Grigorija Bostuniča v Ljubljani. Pisatelj Grigorije Bostunič bo v soboto 24. t. m. zvečer pričel svoja znamenita predavanja v salonu hotela Lloyd. Bostunič je z velikim uspehom prepotoval že celi Balkan ter je zadnji čas vzbudil vedno večje zanimanje s svojimi predavanji v Mariboru, Ptuj in Celju. V soboto prične predavanja ob 20. uri in bo govoril o »gledališki umetnosti in njenem uživanju v raznih castih«. V nedeljo prične ob 10. uri popoldne predavanje in sicer o »historično-političnih odnosih med Anglijo, Indijo in Rusijo«. V ponedeljek je predavanje zopet zvečer ob 19. uri. Tema o »glavnih strujah ruske literature v zadnjih 150 letih«. Predavanje se vrši v nemškem jeziku.

Pevska in telovadna prireditev mladine osnovnih šol v Ljubljani (Sp. Šiška) se vrši dne 27. t. m. ob 19. uri v telovadnici. — Otroci prirede še nenatisnjeno spevoigro »Osvobojenje« našega skladatelja g. Emila Adamiča, besedilo za pesmilce Uve Prunkove. — K ti prireditvi se prav uljudno vabijo roditelji in prijatelji naše mladine.

Promocija. V torek, dne 27. junija ob pol 13. uri bosta promovirana na tukajšnji juridicni fakulteti za doktorja prava gg. J. Berčič iz Lipice pri Trstu in Josip Senk iz St. Andreja na Koroskem.

Kopalnice Kolesija se otvorijo v nedeljo dne 25. t. m.

Ogenj. Večeraj zjutraj je izbruhnil v podstrešju hiše št. 4. na Emonski cesti požar, ki ga je požarna bramba hitro ugasila. Zgorelo je le nekaj lesenih stropnic.

V prid »Dejelu domu« priredi I. dekliška mešč. šola pri Sv. Jakobu v Ljubljani razstavo risarskih izdelkov in ženskih ročnih del. Vabimo vse in vsakogar, ki se zanima za napredek naše šole. Razstava bo otvorna od nedelje 25. t. m. do vstega toka 27. t. m. vsak dan od 9. ure zjutraj do 1. ure zvečer. Vstopnina 1 Din. Na prodaj bodo tudi skrinjice v prid Jugoslovanski Matici.

Šolska razstava na drž. realni gimnazij na Poljanah. Dne 28. t. m. se otvori na tem zavodu razstava rizb in slik iz prostoročnega risanja, ki bo javnosti pristopna. Na njen poset so vabljeni starši in vsi drugi, zlasti pa oni, ki hočejo ta predmet prištevati »veštini«. Razstava bo brezplačno odprta 28., 29. in 30. t. m. in sicer od 9. do 1. ure.

Maribor.

Ivana Maselja-Podlimbarskega vrtnet v domovino. V našem telefoničnem poročilu v četrtek se je vrnila pomota, kar ni čuda pri telefoničnih pogovorih. Voz štev. 72.993 je dopel iz postaje Oberholab:unn v sredo zjutraj ob 3.37 z vlakom lo. 63. V Nemški Avstriji je vagon prišel z direkt-nim brzim tovornim vlakom, k čemur je pomagalo nekoliko tudi vplivno ime naša slovnička g. ravnateljca inž. Sege v Ljubljani. Širše občinstvo v Mariboru sploh ni vedelo, da bodo ostanki našega narodnega mučenika tranzitirali Maribor, ker tokovega »Jutra« niso vsi pazljivo štitali. »Slov. Narod« in »Jugoslavija« pa sta pripela v Maribor v sredo zjutraj, ko je bil voz z ostanki »Gospodina Franja« že v Mariboru. Po zaslugi par idealnih gospodarjev je bilo občinstvo potom kavarn in družice obveščeno, da se vrši pozirav ostankov Franja Podlimbarskega na glavnem kolodvoru ob 13. uri. Po zdravniškem in carinskem ogledu je neki narodni železničar napravil na obeh vratih vagona lep križ spleten iz trakov v narodnih barvah prepleten s črnim trakom. Na eni strani vagona je zapisal: Fran Maselj-Podlimbarski. Pot v domovino, na drugi strani pa: Franja Maselja-Podlimbarskega povratek v svobodno domovino. Slava mu! Ob 13. uri se je zbralo na kolodvoru pred odprtim vagonom, v katerem se je videl zabej s krsto, precejšnje število narodnega občinstva vseh slojev. Na krsto so položili dva venca in sicer: Slovensko ženstvo v imenu vseh narodnih društev v Mariboru z narodnim trakom in sledečim napisom: Jugoslovanski Maribor narodnemu pisatelju in mučeniku, g. Džamonija velik venci iz poljskih in drugih lepih cvetic z napisom: Podlimbarskemu mariborski novinarski klub. Razen venca je narodno ženstvo položilo tudi lep šopek. — Gosp. Džamonija je v imenu Maribora in Hercegovancev, za katere se »Gospodin Franjo« tako potegnil in celo življenje žrtvoval, govoril krasen govor, nakar so z njim vsi navzoči zaklicali trikratni »Slava!«. Pevci »Drave« in »Glasbene Matice« so zapeli »Lepa naša domovina« in »Vigrede« tako prisrčno, da so solze navzočim prišle v oči. Nato so voz zaprli. Ko je vlak odhajal, je navzoče občinstvo s ponosnimi in žalostno-veselimi čustvi gledalo za vlakom. — Po železniški res idealni priljznosti so bile vse postaje službeno brzojavno o prevozu obveščene, na kar so s hvalevredno vneto vse postaje ukrenile potrebno za pozdrav ostankov našega nepozabnega Podlimbarskega.

Več idealnosti bi priporočali našim sosednjem ob priključitvi, ki so zgodovinskega in narodnega pomena. To ni nobena »štafaža«, ako pokažemo ob takih prilikah svojo idealno narodnost. Dobro bi bilo, ako bi se sestel nekak permanenten odbor, kakor je to že vsledčasno predlagal novinar Pirč, ki bi ob vsaki taki priliki nastopil korporativno in častno. Zdal bodo obiskali Maribor tudi poljski dijaki. Naj se že zdaj ukrene vse, da ne bo zadnji trenutek bežanja, izbegovanja in izgovorov.

Vsi brez izjeme moramo biti prežeti z narodnim idealizmom, da bomo želi uspehe, posebno v našem ogroženem Mariboru. Brez idealizma ni prihodnosti!

Na drž. gimnaziji v Mariboru bodo sprejemni izpiti za I. razred šolskega leta 1922/23 dne 30. junija ob 10. uri dalje. Za vpisovanje je treba do te ure prinesiti ali poslati rojstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Osebna pojasnila se bodo dajala v ravnateljevi pisarni dne 29. junija ob 10. do 12. ure ter dne 30. junija tik do izpiztov, ki se pričnejo točno ob 10. uri. Kdor zamudi ta izpit, se more zglediti tudi v jeseni, dne 11. septembra; tedaj bodo izpiti iste veljave.

Črešnji je bilo letos v obilici. Največ jih je bilo na trgu v sredo zjutraj. Na Glavnem trgu je bil voz pri vozu. Cena je bila v sredo najnižja in sicer od 4 do 6 kron liter. Drugače vedno najmanj do 8 K liter. V nadrobni prodaji so po 16 K kg.

Uboj za ubojem. V četrtek popoldne so se stekli v Močah fantje, ki so šli na nabor. V Pristerniški gostilni pri kolodvoru in so zaklali gostilničarja Pristernika in še enega domačina. Ti poboji so nekaj groznega!

Celje.

Javno produkčno priredi »Zavod za slepe v Ljubljani« s svojimi golenci v Celju v dvoranj Narodnega doma v ponedeljek dne 26. junija ob 20. uri. Na sporedu je kratko predavanje o slepstvu, petje otroškega in mešanega zbora, klavirske točke, citre, na katerih se bodo proizvajale sl. nar. pesmi. Čisti dobiček je namenjen za zidanje lastnega doma in se preplačila hvaležno sprejemajo. Upamo, da bodo Celjani napolnili dvorano Nar. doma in vsak po svojih močeh pomagali tem najbednejšim izmed bednih.

Prvi razred meščanske šole v Zalcu je višji šol. svet sklenil s prihodnjim šolskim letom ukiniti. Postopoma pa bi se naj ta meščanska šola popolnoma ukinila. Razlog za to je ta, ker kralji šolski svet ni izpolnil svojih dolžnosti, napravil šol. Irški župan g. Vinko Vabič in načelnik kraj. šol. sveta g. Ivan Vlizovišek pa sta pri predsedstvu viš. šol. sveta v Ljubljani izposlovala, da bo šola ostala, kakor je, še v bodoče. Bilo bi zares škoda in žalostno za kraj, kjer je bila ustanovljena prva slov. meščanska šola na Stajerskem, da bi se ista sedaj zopet opustila po domači krivdi.

Lastno električno razsvetljavo si bo uredil celjski kodovdor. Dela za napeljavo se že vršijo.

Cesto od Voglajnskega mostu profi Pečovniku je okoliška občina že spravila za silo v red. Treba bi bilo nasuti z gradivom še druge ceste v celjski okolici, ki se nahajajo še v zelo slabem stanju posebno ob deževnem vremenu. — Tudi o vprašanju razsvetljave v okolici bi bilo lujno potreba pričeti razpravljati v občinskem svetu. Vemo, da ne gre vse naenkrat, ker se dolga leta ni skoro ničesar storilo, na polagoma se bo dalo vse izvesti.

Za zidanje lastne stanovanjske hiše se je dosedaj v Celju odločila ednoleto podružnica Jadranske banke, ki je pričela v Aleksandrovi ulici graditi trinaestprosto stanovanjsko hišo. — Tudi tvrška »Zlatarka« bo v Gosposki ulici zidala malo »stanovanjsko hišo za svoje uslužbence. V Celju in okolici pa je najmanj še 15 raznih denarnih zavodov, trgovcev, tvrdk in družb, ki so po stanovanjski naredbi obvezani postaviti stanovanja za svoje nameščenice. Mestni stanovanjski urad naj bi proti vsem tem brezobzirno nastopil in uspeh bi gotovo ne izostal. V Celju se mnogo podjetij silno razširja in imajo vedno več nastavlencev, za stanovanja pa se popolnoma nič ne briga!o.

Cena živini na selmih v krajih okrog Celja so v zadnjem času močno padle. Naši mesarji pa še vedno iz ne vemo katerih vzrokov prodajajo meso po visokih cenah. Treba bi bilo v tem oziru napraviti temeljite remedure.

Cvetlični dan v prid vojnim žrtvam prireja v dneih 28. in 29. junija »Organizacija vojnih invalidov, poverjenstvo v Celju«. Malokomu izmed širše slovenske javnosti je znano vse trpljenje in težaven položaj nesrečnikov, ki so v vojni izgubili svoje najboljšie in najdragocenejše: svoje zdravlje in zmoglosti, ki so jim omogočale trden in primeren obstanek. Koliko teh nesrečnikov se nahaja, mnogi od njih celo s svojimi množičnimi rodbinskimi člani — poleg neprilic in zla, ki jim jih povzročajo v vojni zadobljene hibe — v največjem pomanjkanju in bedi. Preobšimo bi bilo navajati vse njihove mnogostranske težnje, prizadevanja in borbe za zboljšanje njihovih bednih razmer. Da se temu vsaj malo odpomore, se podpisano poverjenstvo obrača na cenj. občinstvo z milo prošnjo, da se pridruživati blagohotno odzove ter jo čim izdatnejše podpre. Na letošnji »Vidov dan«, na dan nabiranja prispevkov za vojne žrtve po vseh državah naj ne bo zavodnega Slovencev in Jugoslovancev brez cvetke, kupljene v korist omenjene prireditve, katero je iz globoke naklonjenosti in sočutja do najubožnejših vseh ubogih zasnoval in kot prvi lokalni v življenje naš blagopokojni kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj. Naj vsakdo po svojih močeh sočutne duše in dobrega srca prispeva, pokloni mali dar njim, ki so doprinesli za blagor, svobodo in srečo svojih sobratov in domovine tako velike žrtve. Hvalečnosti in dobrohotna pomoč naše leppe, zedinjene, osvobodjene domovine naj jim vsaj za silo olajšuje njih bedo in gorja. Domača zemlja, ljubljena domovina, odkupljena z njih trpljenjem in krvjo, skaži se jim dobro, skrbno mater. Vsak pravi državljan pa se ravnaj ta dan po besedah Gregorčičevih: »Odprti srci, odprti roke, otiraj bratovske solze!»

Primorje.

Velika slavnost v korist novega šolskega društva se vrši dne 2. julija v Sežani.

Nezaslišano nasilje Italijanskih orožnikov. V Otaležu pri Cerknem je bila na praznik Reš. Telesa občijana procesja. Pri drugem blagoslovu je pristopil k župniku orožniški brigadir ter zahteval, naj se procesija razide, ker nima oblastvenega dovoljenja. Ker se verniki niso hoteli raziti, so jih orožniki s puškiniimi kopiti razgnali. Pozneje je prišel brigadir zopet v cerkev pokrit ter župnika izpred oltarja odgnal na orožniško postajo.

Pokrajina.

Rečica ob Pakl v št. 137 Jugoslavije je priobčen dopis iz Gornjesavinske doline, v katerem dopisnik opisuje razmere na tukajšnjem kolodvoru in pri tem loppne po g. postajenačelniku, kakor da bi bil on kriv pomanjkanja vagonov. Res je, da se na tukajšnjem kolodvoru zelo veliko naklada. Ravno v tem pa je tudi vzrok, da se toliko vagonov težko dobi. Podpislanemu so razmere dobro znane in dobro vem, koliko se g. postajenačelnik potrudil, da bi dobil zadosti vagonov. Kaj je največ krivo temu, da se ne dobljo vagoni? Prvič to, da je v naši državi res splošno pomanjkanje vagonov. Dalje je krivo to, da nimamo popravilnice za vagono. Veliko vagonov je, ki so za promet neuporabni in čakajo popravila. Kriva je tudi slaba železniška uprava. Bil sem večkrat na Hrvaškem, v Sremu itd. ter videl tam na raznih postajah veliko vagonov, za katere se menda nihče ne zmei. Veliko krivde je tudi v tem, ker na nekaterih postajah uradniki delajo po svoji glavi. Tako n. pr. so vagoni od vozovnega vodstva v Ljubljani diržirani n. pr. za Rečico ob Pakl. Na kakšni drugi postaji (v Celju) pa te vozove kratkotalno sami porabijo. Vozovno vodstvo potem trdi, češ, saj ste dobili toliko in toliko vozov, v resnici jih pa ni bilo. Vse reklamacije ne pomagajo, kriv pa je potem postajenačelnik: Dopisnik piše, da so nekateri stranke pri dobavi vagonov bolj srečne kakor druge. S tem nekako namiguje, kakor da bi seg postajenačelnik dal podkupiti. To je mogoče vedeti, ako pa ne ve, naj se podučiti, predno neopravičeno in pa še tako nesramno napada popolnoma nedolžnega človeka in mu s tem izpodkopava ugled. Jaz nakladam vedno na tle postaji, pa se nimam nikdar vzkroka pritoževati, da bi mi g. postajenačelnik ne ustregel, kadar le mora. Čudežev pa delati ne more ter vagonov kar iz zraka dobiti. Toliko javnosti v poljsko in dopisniku in poduk, da ne bo drugič po nedolžnem napadu.

Sokolstvo.

Sokol II. pozivlja svoje člane, da se udeležijo pogreba v proganstvu umrlega Fr. Maselja-Podlimbarskega, ki se vrši v soboto ob 16. uri izpred Narodnega doma. Člani v kroju se zbirajo na vrtu Narodnega doma ob pol 16. uri.

Sokol II. opozarja vse člane, ki se nameravajo v kroju udeležiti slavnostnega spreveda o priliki vsesokolskega zleta, da se javijo v ponedeljek, dne 26. t. m., od 19.—20. ure br. načelniku v društveni sobi na realki. Kdor se ne javi, ne bo pripuščen k sprevodu.

Sokolstva Ljubljane in okolice! V soboto 24. t. m. se vrši ob 4. popoldne pogreb v tujni umrlega pisatelja Maselja-Podlimbarskega. Sokolstvo se udeležijo pogreba v kroju. Pozivljamo Vas, da se udeležite pogreba v kar največjem številu. Zbiramo se ob pol 4. uri popoldne na vrtu Narodnega doma.

K 20 letnici »Sokolskega društva v Sp. Šiški« Slavnostno zborovanje se vrši v nedeljo 25. junija t. l. ob 10. uri popoldne v društveni telovadnici. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Sokol I. poziva svoje članstvo, da se v kroju polnoštevno udeležijo pogreba pisatelja Maselja-Podlimbarskega, ki se vrši v soboto dne 24. t. m. ob 4. popoldne iz Narodnega doma. Zbiralrbiše istotam na vrtu ob pol 4. Člani, kateri nimajo kroja v civilni obleki z znakom.

Sokol I. namerava pomembni Vidovdanski dan proslaviti na Taburu.

Sport in turiztika.

Sparta, Klavno — Ilirija, danes in jutri ob 18. uri na prostoru Ilirije. Sparta, prvotno razredni klub, igra danes in jutri dve nogometni tekmi z Ilirijo. Nastopi z istim moštvoim, s katerim je porazil pred tedaj praško Slavijo. Po tekmah z Ilirijo nadaljuje turnejo v Split in Zagreb. Sestava moštva: gol Bartoš, obramba Pavel in Hrabe se šteje med najbolje češke obrambe, odlikuje se zlasti z dolgimi osvoboditnimi udarci; njeno kvaliteto označi dovolj dejstvo, da je prejela Sparta v 7 najtežjih letošnjih prvenstvenih tekmah praške župe le 8 golov. Srednji krilec Burger, kapitan moštva, je reprezentativni igralec, za Sparto je igral že nad 300 tekem. Stranaka krilca Jicha in Brož J. sta vsrajna, rutinirana igralca. Desno krilo Vlach je istotako češki reprezentativni igralec, za Sparto je igral že nad 200 tekem. Levo krilo Pavličev je izredno brzi in nevaren strelec. Za seboj ima nad 100 tekem za Sparto. Leva zveza Kratočevič je najmlajši, toda tehnično najboljši igralec moštva, goalgetter Sparte ter je izvrstno vigran z svojimi krožem. Srednji napadalec in desna zveza Brož V. in Kozel sta dobra strelca. — V nedeljo ob 10. uri predtekma Akademik — Ilirija rez.

Gledališče in glasba.

Konservatorij glasbene Matice v Ljubljani. Danes zvečer se vrši I. javna produkcija gojenec konservatorija Glasbene Matice v dvoranj Filharmoničnega društva. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Spored produkcije: 1. Beethoven: Sonata I. stavka. Igrata štiričrno Jelica Grlic in Melita Glezda (III. prip. r.-šola učit. Praprotnik).

A. G. WELLS;

Čarobna prodajalna.

Oddaleč sem bil videl čarobno prodajalno že nekajkrat; enkrat ali dvakrat sem šel tudi mimo nje. Izložno okno je bilo polno zapeljivih drobnih stvari — čarobnih žog, čarobnih put, prečudnih kegljev, punč, ki so govorile s trebuchom, vseh potrebnih za trik s košarico, kart, ki so se z dele povsem nedolžne, in druge takšne robe. Toda nikoli se nisem spomnil, da bi bil stopil noter, dokler me ni Gip nekoga dne prav na lepem zdrignil za prst do okna in se jel vesti tako, da sem ga kar moral peljati v prodajalno. Po pravici povem: še mislil nisem, da bi mogla biti prodajalna tu, na Regent Street — skromno pročelje med trgovino z umetninami in izložbo, po kateri teko živi piščanci, ki so pravkar prilezli iz svojih patentnih vodilnih naprav; a nič ni pomagalo — bila je tu. Vedno se mi je zdelo, da mora biti dalje spodaj v bližini Cirka ali pa za vogalom za Oxford Street, če ne kar v Holbornu; vsekako se mi je videla zmerom nekoliko od rok — baš kakor bi ležala nekje v Fatimorgani. A bila je tu — neoporečno — in debeli konec Gipovega kazalca je bobnal po izložbenem steklu.

»Da sem bogat,« je rekel Gip, »kažoč s prstom na Nevidno jajce,« »bi si kupil to le. In tistole — namreč vekajočega dojenčka, povsem človeškega — pa onole — skrivnostno stvar, ki se je zvala glasom lične majhne ploščice z napisom). Kupi me ter iznenadi svoje prijatelje!»

»In tamle,« je rekel Gip, »pod listinile valjarji izgine vse, prav vse. Čital sem v knjigi.« »In tamle, očka, je Nevidni groš — le da so ga položili narobe, tako da ga ne vidiš, kako se napravi.«

Srček Gip je podedoval vse dobre manire svoje matere; ni mi morda predlagal, da bi šla v prodajalno, niti me ni mučil ali moleđoval; samo tako — kakor nehote — me je vlekel za prst proti vratom in izražal različno svoje zanimanje.

»Tistole,« je dejal, »kažoč na čarobno steklenico...«
»Če bi bilo tvoje — kaj?« sem rekel jaz. Ob tem upalno vprašanju je Gip nenadoma ves zasijal.
»Potem bi nesel pokazati Jeski,« je dejal; on misli vedno tudi na druge.

»Saj itak ni nič več sto dni do svojega rojstnega dne,« sem rekel ter položil roko na kljuko.

Gip ni odgovoril, le mojega prsta je oklenil trdneje; in stopila sva v prodajalno.

Prodajalna res ni bila navadna;

bila je čarobna. In veličastna hladnokrvnost, ki jo razodeva Gip drugod, kadar gre samo za igrače, ga je pustila tu na cedilu. Ostavil mi je vse breme razgovora.

Prodajalna je bila majhna, tesna in ne bogve kako slajno razsvetljena; zvonec na vratih je zapel s klavirnim glasom, ko sva jih zaprla za seboj. Ostala sva nekaj hipov sama, tako da sva se mogla ogledati. Na steklu, ki je pokrivalo nizko prodajalno mizo, je stal tiger od papirne mase — resnoben tiger dobrodušne vnanjosti, ki je neprestano kimal z glavo; zraven njega je bilo par kristalnih krogel, porcelanasta roka, ki je držala čarobne karte, skupina čarobnih steklenih posod za ribice v različnih velikostih in jako vsiljiv čarobni klobuk, ki je nesramno ponujal svoja peresa. Na tleh so stala čarobna zrcala; eno te delalo dolgega in tenkega, v drugem se ti je napihnila glava, noge pa so čisto izgubile pod teboj, a tretje te je storilo kratkega in debelega kakor ničlo. In vtem, ko sva se zabavala z njimi, je vstopil — tako vsaj mislim — lastnik prodajalne.

Vsekako je stal namah za svojo mizo. Čuden, temnolas, bledokožen človek — z enim ušesom daljšim od drugega in s podbradkom kakor konec črevlja.

»S čim smem postreči?« je vprašal, iztezeje svoj dolgi čarovniški prst po stekleni plošči. Midva sva se zdrznila. Šele zdaj sva opazila, da je tu.

»Rad bi par preprostih trikov za svojega malega,« sem dejal.

»Ročna spretnost?« je vprašal.

»Ali mehanika?« Za v salon?«

»Kaj smešnega,« sem rekel jaz.

»Him!« je zamrmral prodajalec in se popraskal po glavi, kakor bi ugibal. Nato si je potegnil iz glave stekleno kroglico; prav dobro se je videlo. »Kaj takšnega?« je dejal in jo pomolil nama.

To nas je kar osupnilo. Res sem bil že večkrat videl podobne umetnije na raznih predstavah — saj spadajo menda v navadni spored vseh čarodejcev. — A topot nisem bil pripravljen na trik. »Bravo!« sem rekel smeje se.

»Ne?« je dejal prodajalec.

Gip je iztegnil drugo roko, da bi vzel kroglico; a našel je samo prazno dlan.

»V žepu jo imaš!« je rekel mož.

In res je bila v žepu!

»Koliko stane to?« sem vprašal.

»Steklenih kroglic ne zaračunavamo,« je vljudno rekel lastnik. »Nabavljamo jih — tako govoreč si je potegnil še eno iz komolca — brezplačno.« Nato si je vzel tretjo iz tilnika in jo položil k prejšnjima na prodajalno mizo. Gip je pazljivo

ogledal svojo kroglico, ozrl se vprašujoče na onidve, ki sta ležali na mizi in obrnil nato vso svojo kroglo pozornost na moža, ki se je namuznil. »Le vzemite tudi ti dve,« je dejal, »in če hočeš, še eno iz mojih ust. Evo!«

Gip me je molče pogledal, kakor bi me hotel vprašati za svet; nato je tiho spravl vsa štiri kroglice v žep, vrnil se k mojemu rešilnemu prstu in pripravil svoje moči za drugi dogodek.

»Svoje manjše trike nabavljamo vse tem potem,« je pripomnil mož.

Zasmejal sem se, kakor se za smeješ staremu dovtipu. »Namesto da bi šil v glavno zalogo,« sem dejal.

»Se razume. Tako je bolj poceni.«

»Nekako pač,« je rekel mož.

»Dasi je treba nazadnje vendar plačati. A ne toliko, kakor mislijo ljudje... Da veste, gospod — oprostite mi odkrito besedo — glavne zaloge ni — za pravdo čarobno blago že ne, gospod! Ne vem, ste li pogledali naš izvesek: — Pristna čarobna prodajalna.« To reki si je potegnil iz lica reklamno karto in jo izročil meni.

»Pristna!« je ponovil, kažoč s prstom na besedo; čez hip je dodal: »Nič goljufije, gospod — prav nikake ne!«

Ta uganja svojo šalo prav zares, sem si dejal na tihem.

Nato se je obrnil z nenavadno ustrežljivim smehljajem h Gipu.

»Veš, dečko, ti si baš prave sorte!« Njegov strokovnjaško bistri pogled me je iznenadil. Iz razlogov reda in pokorščine se doma prikriva, da je Gip res baš prave sorte. A Gip je sprejel opazko z neomajnim molčanjem in je le nepremično gledal prodajalca.

»Skolzi tale vrata pridejo namreč samo tisti dečki, ki so prave sorte!«

In kakor v ilustraciji tej trditvi smo začuli tisti hip rotanje po vratih in šibak, droban glas, ki je cvilil: — noter! Če pa hočem noter, očka — če pa hočem! Noter!« in takoj nato glasove zlostavljanega očeta, ki je tolašil in miril.

»Zaprto je, Edward!« se je slišalo k nam.

»Saj ni zaprto,« sem rekel jaz.

»Pač, gospodi!« je odgovoril prodajalec, »za to vrsto otrok je vedno zaprto.« In ko je to izrekel, se je zunaj za hipec pojavil majhen, bel, od slaščic in preobjedenosti zabuhel obrazek, bled in spačen od slabih nagnjenj — tisti deček, trmasti mali sebičnež, ki je bobnal po začaranem steklu prodajalniških vrat.

»Vse zaman, gospodi!« je rekel mož, ko sem se vdal prirojenemu človekoljubju in stopil proti vходу.

Takoj nato smo slišali, kako je oče odvedel tulečega razvajenčka.

(Dalje prih.)

Drobiž.

Srednješolsko v zahoslovaški republiki. V celni državi pride 1 srednja šola na 33.000 prebivalcev. Ena češka srednja šola pride na 34.000 Čehoslovakov, a ena nemška srednja šola pa na 26.900 Nemcev. V šolskem letu 1917—1918, torej v zadnjem šolskem letu pred prevratom, je bilo na Češkem, na Moravi in v Šleziji čeških srednjih šol 160, nemških pa 132. Na tem ozemlju pride torej ena srednja šola na 34.000 prebivalcev, ena češka srednja šola pa šele na 42.400 prebivalcev, dočim ena nemška srednja šola že na 23.000 prebivalcev. Na je za nemške šole dobro preakrbljeno, o tem priča število nemških srednjih šol v nekaterih večjih mestih. Na pr. Nemci v Pragi imajo 2 gimnazij, 3 realne gimnazije, 2 realni, 1 dekl. reāl. gimnazijo, 2 učiteljski, vsega vkup 10 šol s 1967 učenci, od katerih je 872 ali skoraj polovica judov, 76 Čehov in 149 tuincev. Ker je Nemcev v Pragi 30.000, imajo za vsakih 3000 prebivalcev eno srednjo šolo. Jasno je, da je v Pragi preveč nemških

šol. Čehi imajo v Pragi 32 srednjih šol. pa jih je 650.000, tako pride v Pragi ena šola na 20.300 Čehov. — Nemci v Brnu imajo 2 gimnazije, 3 realne, 1 židovsko in 1 dekl. reāl. gimnazijo, 2 učiteljski, vsega vkup 9 srednjih šol z 2.124 učenci, izmed katerih je 124 tuincev ter 573 židov. Ker je Nemcev v Brnu 48.000, pride torej ena srednja šola na neceli 6.000 prebivalcev, dasti je takšno razmerje v celni državi, da pride na 33.000 prebivalcev ena srednja šola. Čehi imajo v Brnu 10 srednjih šol, torej samo eno več, dasti jih je 180.000 in pride pri njih ena šola na 18.000 prebivalcev — Nemci v Opavi imajo 4 srednje šole, Čehi pa samo 2. V celni Šleziji ni doslej sploh nobene češke realke. — Nemci v Piznu imajo doslej gimnazijo, realko in dekl. reāl. gimnazijo, dasti tvorijo nezadostno pečico plzenskega prebivalstva. — Navedene številke jasno govore, da živa Nemci v Čehih kakor pod svobodnim solncom, dočim ječe Slovenci pod nemškimi in laškimi jarmom.

Zalostna nam majka!

PRODAJA:

GOSTILNA V ZAGREBU, dobrodoča v sredini mesta z vsem inventarjem in kletjo. Cena po dogovoru. Vpraša se za naslov: Marko Kraševac, Zagreb, Tkalčičeva ulica br. 19. 1096

CA 800 PLOŠČ »Salonita« 2 K pod dnevno ceno pri komadu. Pismene ponudbe pod »800« na upravo l. 1095

2 TEŽKI KOBILI plincgavske pesme, rujavi 7 in 8 let, 16 in pol pesti, s popolno opremo, posebno pripravni za spediterje ima na prodaj tvečka »Brata Kopač«, v Slovenjgradcu. 1094

ENODRUŽINSKA VILA z vrtno in vsu modernim komfortom v mestu ali vsaj v bližini istega. Cenl. ponudbe pod »vila 1922« na upravo lista. 1092

NOVO, elegantno, deloma še ne rabljeno pohištvo za spalnico, obednico in kuhinjo. Sp. Šiška, Gasliška c. 233 prtiličje, desno, poleg šole. 1091

MOŠKO KOLO, v dobrem stanju. Pojasnila pri upravi lista. 1089

MLIN na tri tečaje s popolno opremo blizu postaje, poleg šole in cerkve, na jako lepem in prometnem kraju. Stalna voda. Lepo stanovanje. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista. 1080

SLUŽBE:

SPREJME SE URADNICA zmožna vseh kontornih del, kakor tudi zanesljiv praktičant v lesno trgovino. Ponudbe Ljubljana, poštni predal 153, najkasneje do 30. junija t. l. 1084

VRTNAR, 25 let star, s prvovrstnimi izpričevali išče mesta. Govori slovensko, češko in nemško. Nastopi lahko takoj. Naslov: Karl Malek, vrtnar, Dvor Hotele, Radeče pri Zid. m. 1093

VEČ ŠIVILJ za čepce se sprejme. Naslov v upravi lista. 1088

VAJENKA za prodajalko, 17 let stara, prosi za sprejem v trgovino mešanega blaga. Naslov pod »Pridna« na upravo lista. 1078

35 letni SAMSKI TRGOVSKI POMOČNIK, navdušen Jugoslovčan, ki bi se rad čimpreje preselil iz Nemške Avstrije v svojo domovino, išče službe v trgovini ali v pisarni, prevzame tudi službo sluge, vodstvo kake trgovske, gostilno na račun itd. Zadovolji se z maj-

hno plačo, ozir. tudi le s hrano in stanovanjem. Ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod »Vrnitev«.

RAZNO:

MEBLIRANO sobo, eventuelno tudi s hrano išče za takoj uradnik. Cenl. ponudbe pod: F. V. na list. 1083

IŠČE SE stanovanje s 3 do 4 sobami in pritlikalnimi periferijami Ljubljane tudi v novi hiši. Cenl. ponudbe pod »Uradnik 82« na upravo lista. 1079

ZA ČISCENJE KAVARNE sprejme kavarna »Zvezda« najrajše dva zakonca pod ugodnimi pogoji, ki se določijo ustmeno. 1092

VRATNIKE, zapestnice srajce, batist-bluze, kakor druge pralne obleke, pere in svetlolika tovarna

J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče: Šelenbugova ul. 5.

Podružnice: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Med dobrim najboljši

Pfaff šivalne stroje, Puch in Waffrenrad kolesa

Pnevmatika in druge potrebnine priporoča po solidnih cenah

TVRDKA

IGN. VOK, specialna trgovina šivalnih strojev in koles LJUBLJANA, Sodna ulica št. 7.

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugi mrtes je

„MORANA“

„MORANA“ temeljito uničuje stenice in njihovo zalego. Naroča se pri

Mar. Skrinjar, Trst, Via P. Castaldi 4/L

Pri večjih naročilih, popust trgovcem rabat.

P. n. gospodinja, šivilje, krojača, čevljarje, in sadlarje opozarjamo, da se dobijo zopet najboljše šivalni stroji

„Gritzner“

v vseh opreman material predvojni, cene najnižje edino le pri

Josip Petelincu

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Pouk v vezanju brezplačan!

Istotam igle, olja, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles. — Potrebnine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce, sadlarje, toaletno modno blago, srajce, kravate, ščetka, palice.

Galanterija, gumbi, na veliko in malo!

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Prva slovenska tvornica

lesenih žaluzij

Weissbacher

lesnoindustrijska družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 66.

izdeluje vsakovrstne žaluzije in sprejema

vs v to stroko spadajoča popravila. :

Telefon 114. Brzjav: Weissbacher - Ljubljana.

Moderni pasovi, zaponke, zapestnice (obročji), igralne znamke, v zalogi

„Zur Knopfdring“

Betti HEIDINGER,

WIEN VII., Kirchengasse 13.

Kopalna sezija

Kopalne kostume, hlače, fro-tir-plačče, čepce, plavalne pasove itd. priporoča

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

PARKETNE deščice

dobavlja in polaga v mestu in na deželi

Anton Bokal, Ljubljana

Štomškova ulica št. 19.

Telefon 527.

Prvovrstno, specijelno angleško in češko sukno, modne in športne obleke, pelerine, površnike, raglane, dežne plašče, perilo itd. priporoča tvrdka

DRAGO SCHWAB

(prej Schwab & Bizjak)

Pod Narodno kavarno

Ljubljana

Dvorni trg št. 3.

VRTNAR, krasno pesniško zbirko, ki je preložena v vse svetovne jezike, je založila v izbranem prevodu Dr. A. Gradnika Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8. Cena broširanemu izvodu Din. 16.—, vezanemu v papir Din. 20.—, v usnje krasno vezano Din. 50.—.

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica št. 1.

Poštni predal 74.

Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih cenah ter se za cenjena naročila najtopleje priporočamo.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!